

Jornades de treball
Seminari Taller semipresencial

EXECUCIÓ PENAL FEMENINA A L'ESTAT ESPANYOL

11 maig- 26 juny 2009

Participaran de les Jornades, entre altres:

Responsables institucionals de:

- Subdirecció General de Tractament i Gestió Penitenciària. Ministeri de l'Interior (Espanya)
- Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Programes i Sanitat. Departament de Justícia (Catalunya)
- Institut Català de les Dones (Catalunya)

Tècnics/ques, professionals i dones privades de llibertat de les experiències:

- "Romper cadenas" i "La Voz del Mako". Centre Penitenciari d'Albolote (Andalusia)
- "Compañía Teatro YESES". Centre Penitenciari de Madrid I (Madrid)
- "Unidad Terapéutica y Educativa". Centre Penitenciari de Villabona (Astúries)
- "Centre d'Atenció i Seguiment de Toxicomanies". Centre Penitenciari Brians I (Catalunya)

Membres de les entitats socials:

- ACOPE. Associació de col·laborador@s amb les preses (Madrid)
- Grup Dona i Presó (Catalunya)
- ARED. Fundació per a la reinserció de dones (Catalunya)
- SURT. Fundació de Dones (Catalunya)

Acadèmics/ques i estudiants universitaris de:

- Grup Interuniversitari "Copolis. Benestar, Comunitat i Control Social". Universitat de Barcelona (Catalunya)
- Grup d'Investigació sobre "Estudios Sociales e Intervención Social". Universitat de Huelva (Andalusia)
- Institut Deusto de Drogadependències. Universitat de Deusto (País Basc)
- Grup d'Investigació sobre "Cambio Social". Universitat Nacional d'Educació a Distància (Madrid)

CONVOCATÒRIA DE CONCURS PER A ADJUDICAR A ESTUDIANTS UNIVERSITARIS VUIT PLACES

Data final de lliurament de sol·licituds: 4 de maig a les 15 hs

Direcció

Elisabet Almeda Samaranch
Dino Di Nella

Llocs de realització

- Aula Virtual del Centre de Formació Continua i Documentació-CEFOCID. Grup Interuniversitari COPOLIS (www.copolis.org o www.ub.edu/copolis)

- Sala de Graus i Sala de Junes de la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona. Avinguda Diagonal 690. Barcelona.

Bases Generals, Sol·licituds i Informes

www.ub.edu/copolis · www.copolis.org

Despatx Copolis 4115 Correu: copolis@ub.edu
Telefax: 93 4024308 · De dilluns a dijous de 10 a 15 hs

Organització

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

PROGRAMA DE LES JORNADES DE TREBALL
“EXECUCIÓ PENAL FEMENINA
A L’ESTAT ESPANYOL”¹

06 d’abril a 26 de juny de 2009

En el marc de

Presentació

Les Jornades de treball sobre “Execució Penal Femenina a l'Estat espanyol, estan organitzades per la Línia d'Actuació sobre “Dones i Sistema Penal” i el Projecte “Execució Penal Femenina a Catalunya (ref. U-56/2007, finançat per l'Institut Català de les Dones) del Grup Interuniversitari “Copolis. Benestar, Comunitat i Control Social”, coordinat per la Universitat de Barcelona, i es desenvolupen en el marc de la Xarxa Temàtica Internacional sobre Gènere i Sistema Penal (Xarxa Geispe).

Les Jornades generaran un espai de reflexió i intercanvi fructífer, amb participants que han estat seleccionats seguint criteris d'interdisciplinarietat i de coneixement i proximitat a la temàtica de les dones i l'execució penal, des d'una perspectiva crítica i un enfocament de gènere. La metodologia de treball de les jornades combina l'activitat presencial amb la no presencial mitjançant l'ús comú d'una aula virtual i el desenvolupament de intercanvis bilaterals entre l'organització i cada participant, taules rodones i grups de treballs en tallers de reflexió i debat.

Es proposa, així, fomentar les anàlisis multidisciplinars i plurisectorials amb el suport de les noves tecnologies, per tal de superar la fragmentació social, política i acadèmica en l'abordatge d'aquesta temàtica, i actualitzar i aprofundir en els coneixements sobre dones i execució penal, visibilitzar-ne les seves necessitats, i potenciant la capacitat de transformació de la nostra realitat social.

Objectius

- Potenciar el coneixement de la situació de les dones preses en l'àmbit de Catalunya i Espanya.
- Potenciar l'intercanvi de projectes i experiències participatives i creatives realitzades per alguns grups, entitats i professionals de dins i de fora dels centres penitenciaris.
- Establir un espai de formació, reflexió i futures col·laboracions entre persones que des de diferents àmbits estan treballant la temàtica: acadèmics/ques, polítics/ques, professionals, membres d'entitats i dones que estan o han estat privades de llibertat.
- Elaborar recomanacions i propostes en matèria de control i d'execució penal femenina, des d'una perspectiva de gènere.
- Propendrir a la generació d'un espai estable de formació i intercanvi en el marc de la Xarxa Geispe, mitjançant la participació de membres associats.

¹Aquest Programa podrà ser modificat per la Direcció de les Jornades segon les vicissituds i dinàmiques de treball i/o les necessitats d'organització.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Copolis

BENESTAR, COMUNITAT I CONTROL SOCIAL
GRUP DE RECERCA, FORMACIÓ I SUPORT TÈCNIC
Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions
Universitat de Barcelona

www.ub.edu/copolis
Despatx 4115, Torre IV.
Av. Diagonal, 690 – Bcn. Tel. 934024308.
copolis[a]ub.edu.

Metodologia i activitats

Les Jornades es desenvoluparan entre el 6 d'abril i el 26 de Juny, en tres fases.

La **primera fase serà del 6 al 26 d'abril**, i consistirà en xerrades de treballs bilaterals, entre la Direcció de les jornades i un ventall divers de persones i grups de l'Estat espanyol que integren entitats de suport a les dones privades de llibertat, programes penitenciaris oficials o activitats acadèmiques i/o de recerca en la temàtica.

La **segona fase es desenvolupa entre el 27 d'abril i el 10 de maig**, i es treballarà en una Aula Virtual fent tasques d'interacció i intercanvi entre els/les representants dels programes i entitats que s'hagin seleccionats al llarg de la primera fase i per tal d'obtenir el màxim profit del conjunt del les Jornades.

La **tercera fase es desenvoluparà entre el 11 de maig i el 26 de juny**, sota el format d'un Seminari-Taller d'aprofundiment en la matèria, estructurat en set blocs temàtics, amb participació semioberta i coordinada per la Direcció de les Jornades.

El Seminari-Taller (tercera fase)

a) Estructura i integració:

Dins del Seminari-Taller, hi ha a la vegada tres sub-períodes o etapes de treball:

- 1ª etapa: Primeres activitats no presencials-** Blocs temàtics I-III; 11 a 27 maig 2009;
- 2ª etapa: Activitats presencials-** Blocs IV-VI; 28 (tarda) i 29 (matí i tarda) maig 2009; i
- 3ª etapa: Segones activitats no presencials-** Bloc VII; 30 maig- 26 juny 2009.

Les activitats centrals consistiran, d'una banda, en lectures de textos, visualitzacions de recursos (videos, pàgines webs, etc), participació en fòrums de debat i suggeriments, tot això en l'àmbit digital d'un Aula virtual creada a la Universitat de Barcelona. I, de l'altra, en la reflexió i anàlisi de temàtiques específiques, mitjançant exposicions en taules rodones i en sessions de tallers intersectorials de treballs grupals, en l'àmbit físic de la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona.

El Seminari-Taller s'organitza amb participants expressament convocats pels organitzadors durant la primera fase de les jornades, tenint en compte la seva experiència, coneixement o especial interès en l'àmbit de l'execució penal femenina. Al llarg de l'encontre hi intervindran, aproximadament, unes quaranta-cinc persones, procedents de grups, entitats, administracions penitenciàries i/o universitats de Catalunya i d'arreu de l'Estat espanyol. La integració dels diversos participants en els quatre tallers de treball que es duen a terme al llarg de l'encontre, s'estableix de manera proporcional i per sectors.

D'aquesta manera, en cadascun dels tallers tindrem:

- a) representants de grups de recerca, amb línies de treball al voltant de les dones i sistema penal (acadèmiques i acadèmics de distintes universitats);
- b) investigadores i investigadors a títol individual, amb especial interès en la temàtica que han estat seleccionats per concurs obert de estudiants universitaris de primer, segon i tercer cicle;
- c) professionals de diverses presons de dones (personal de tractament i personal de vigilància i ordre) que estan implementant projectes i pràctiques innovadores i/o

UNIVERSITAT DE BARCELONA

BENESTAR, COMUNITAT I CONTROL SOCIAL
GRUP DE RECERCA, FORMACIÓ I SUPORT TÈCNIC
Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions
Universitat de Barcelona

www.ub.edu/copolis
Despatx 4115, Torre IV.
Av. Diagonal, 690 – Bcn. Tel. 934024308.
copolis[a]ub.edu.

alternatives a les presons de dones en matèria prioritàries, tals com les de reintegració sociocomunitària, drogodependència, activitats lúdiques, culturals i de lleure, projectes terapèutics o iniciatives relacionades amb les situacions de maternitat de les dones preses;

d) dones que han estat o estan encara privades de la llibertat (triades pels propis responsables i/o professionals participants a les jornades);

e) representants d'entitats de la societat civil que donen suport, recolzament i, en alguns casos, ofereixen serveis d'atenció específics per les dones empresonades i les seves famílies;

f) persones amb responsabilitats polítiques en l'administració penitenciària catalana i espanyola i,

g) persones que integren la "Línia d'Actuació sobre Dones i Sistema Penal" i formen part del projecte sobre "Execució Penal Femenina a Catalunya" del Grup Interuniversitari Copolis. Benestar, Comunitat i Control Social de la UB.

b) Blocs Temàtics:

Bloc I: Presentació. Per què unes Jornades de treball participatiu i intersectorial sobre l'Execució Penal Femenina a l'Estat espanyol?. Finalitats. Objectius i Metodologia de treball.

Bloc II: Antecedents. Algunes reflexions teòriques i històriques sobre el càstig, la sanció punitiva i les presons de dones a l'Estat espanyol.

Bloc III: Experiències i raons d'interès en l'anàlisi de l'execució penal femenina. Una aproximació des de persones especialment interessades en la temàtica, a través d'exposicions, resums i/o presentacions de les experiències, recerques i motius per a voler participar en les Jornades.

Bloc IV: Execució penal femenina des d'una perspectiva de gènere. Introducció teòrica i institucional a la situació actual.

Bloc V: Diagnòstic participatiu. Principals aspectes a considerar, i reflexions sobre l'actual situació de les dones en conflicte amb la llei penal.

Bloc VI: Propostes. Iniciatives d'Intervenció per a la integració sociocomunitària i el tractament penitenciari, així com per a la millora de la qualitat de vida de les dones a la presó.

Bloc VII: Avaluació. Resum del Seminari-Taller. Anàlisi crítica, comentaris i suggeriments de la metodologia i continguts de les Jornades de Treball. Propostes per al futur.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

BENESTAR, COMUNITAT I CONTROL SOCIAL
GRUP DE RECERCA, FORMACIÓ I SUPORT TÈCNIC
Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions
Universitat de Barcelona

www.ub.edu/copolis
Despatx 4115, Torre IV.
Av. Diagonal, 690 – Bcn. Tel. 934024308.
copolis[a]ub.edu.

c) Programa d'Activitats del Seminari-Taller (per bloc temàtic i presencial/no presencial)

Bloc I: Presentació. Per què unes Jornades de treball participatiu i intersectorial sobre l'Execució Penal Femenina a l'Estat espanyol?. Finalitats. Objectius i Metodologia de treball.

Activitats a l'AULA VIRTUAL : 11 a 27 maig

- a) lectura breu al voltant del Seminari-Taller i la seva contextualització
- b) consulta periòdica al fòrum de notícies i suggeriments.

Bloc II: Antecedents. Algunes reflexions teòriques i històriques sobre el càstig, la sanció punitiva i les presons de dones a l'Estat espanyol.

Activitats a l'AULA VIRTUAL: 11 - 27 maig

- a) lectures de textos proposats per l'organització de l'esdeveniment.
- b) obertura d'un espai virtual per a proposar o suggerir bibliografia, textos, pel·lícules o altres recursos que es considerin rellevants per comprendre sociohistòricament la realitat actual de les dones sotmeses al control penal.

Bloc III: Experiències i raons d'interès en l'anàlisi de l'execució penal femenina. Una aproximació des de persones especialment interessades en la temàtica, a través d'exposicions, resums i/o presentacions de les experiències, recerques i motius per a voler participar en les Jornades.

Activitats a l'AULA VIRTUAL: 11- 27 maig

- a) elaboració per cada un dels participants d'un document amb comentaris i descripcions generals de les recerques, experiències i/o reflexions (entre 5 i 10 fulls aproximadament) que s'han d'enviar en format pdf o doc a la secretaria de les jornades, email: copolis[a]ub.edu. A més a més, també es pot enviar altres materials que es considerin d'interès, tals com pàgines webs, blocs, vídeos en la xarxa, o fulletons de difusió d'activitats, etc.;
- b) lectura o visualització de tot aquest material pel conjunt de participants.
- c) a demanda de qualsevol dels membres participants, es podrà obrir un fòrum de debat o aprofundiment sobre algunes de les aportacions o relats d'experiències fetes pels participants.

Bloc IV: Execució penal femenina des d'una perspectiva de gènere. Introducció teòrica i institucional a la situació actual.

Activitats PRESENCIALS A LA UNIVERSITAT DE BARCELONA: Dijous 28 de maig de 15 a 19:30 hs

15.00 a 15.30. **Obertura:** Companyia Teatre Yeses. Centre Penitenciari de Madrid I (Madrid)

15.30 a 16.00. **Inauguració Benvinguda institucional de les Jornades**

Elisenda Paluzie Hernández. Degana de la Facultat d'Economia i Empresa

Marta Selva i Masoliver, presidenta de l'Institut Català de les Dones

Elisabet Almeda Samaranch. Professora titular del Departament i Anàlisi de les Organitzacions. Directora de les Jornades i del Grup Interuniversitari Copolis, Benestar, Comunitat i Control Social

16.00 a 17.15. **Presentació dels participants de les jornades.**

17.15 a 17.45. Pausa

17.45 a 19.30. **Taula Rodona "Introducció teòrica i institucional a la situació de les dones preses a L'Estat espanyol i a les polítiques penitenciàries a les presons femenines"**

Elisabet Almeda Samaranch.

Concepción Yagüe Olmos. Subdirectora General de Tractament i Gestió Penitenciària del Govern d'Espanya.

Paula Montero Brasero. Subdirectora General de Tractament de la Generalitat de Catalunya.

Moderar i presentar: Dino Di Nella. Direcció de les Jornades. Membre del Grup Interuniversitari Copolis, Benestar, Comunitat i Control Social.

21.30 a 23.00. **Sopar de trobada i intercanvi**

UNIVERSITAT DE BARCELONA

BENESTAR, COMUNITAT I CONTROL SOCIAL
GRUP DE RECERCA, FORMACIÓ I SUPORT TÈCNIC
Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions
Universitat de Barcelona

www.ub.edu/copolis
Despatx 4115, Torre IV.
Av. Diagonal, 690 – Bcn. Tel. 934024308.
copolis[a]ub.edu.

Bloc V: Diagnòstic participatiu. Principals aspectes a considerar, i reflexions sobre l'actual situació de les dones en conflicte amb la llei penal.

Activitats a l'AULA VIRTUAL: 11- 27 maig

-Obertura d'un espai per tal que tots i totes puguin proposar els eixos o continguts centrals sobre els quals s'hauria de desenvolupar un diagnòstic sobre la situació de les dones sota control penal.

Activitats PRESENCIALS a la Universitat de Barcelona: Divendres 29 de maig de 09.30 a 13:00hs

09.30 a 09.45. **Presentació de les consignes, metodologia de treball i constitució dels tallers de treball**

09.45 a 11.30. **Primera Sessió dels Tallers de treball simultanis** (quatre grups de 10 a 12 persones aprox.)

11.30 a 12.00. Pausa.

12.00 a 13.00 **Plenari de la Primera Sessió dels Tallers de treball**

13.00 a 15.00. Pausa – Dinar.

Bloc VI: Propostes. Iniciatives d'Intervenció per a la integració sociocomunitària i el tractament penitenciari, així com per a la millora de la qualitat de vida de les dones a la presó.

Activitats a l'AULA VIRTUAL: 11- 27 maig

-Obertura d'un espai per tal que tots i totes puguin proposar aspectes centrals sobre les quals s'haurien de prioritzar propostes d'intervenció o millora de la qualitat de vida en condicions de privació de llibertat de les dones sota control penal.

Activitats PRESENCIALS a la Universitat de Barcelona: Divendres 29 de maig de 15.00 a 19:00hs

15.00 a 15.15 **Presentació de les consignes, metodologia de treball i constitució dels tallers de treball**

15.15 a 17.00. **Segona Sessió dels Tallers de treball simultanis** (quatre grups de 10 a 12 persones aprox.)

17.00 a 17.30. Pausa.

17.30 a 18.30 **Plenari de la Segona Sessió dels Tallers de treball**

18.30 a 19.00. **Tancament de les Activitats Presencials de les Jornades.**

Bloc VII: Avaluació. Resum del Seminari-Taller. Anàlisi crítica, comentaris i suggeriments de la metodologia i continguts de les Jornades de Treball. Propostes per al futur.

Activitats a l'AULA VIRTUAL: 30 maig- 26 juny

a) Presentació del "document final" amb les principals conclusions del Seminari-Taller.

b) Lectura del "document final", i obertura d'un darrer espai virtual per tal que totes i tots puguin proposar esmenes i fer observacions.

c) Omplir el "formulari d'avaluació" de les jornades

d) Dades generals:

Organització:

- Línia d'Actuació sobre "Dones i Sistema penal" i Projecte "Execució Penal Femenina a Catalunya" (ref. U-56/2007).

Grup Interuniversitari Copolis. Benestar, Comunitat i Control Social.

- Xarxa Temàtica Internacional sobre Gènere i Sistema Penal (Xarxa Gesipe-partner espanyol)

Llocs de realització:

- Aula Virtual Copolis-CEFOCID

Centre de Formació Continua i Documentació (www.ub.edu/copolis o www.copolis.org)

- Sala de Graus i Sala de Junes

Facultat d'Economia i Empresa

Universitat de Barcelona. Avinguda Diagonal 690. Bcn.

Direcció:

Elisabet Almeda Samaranch

Dino Di Nella

Coordinació i Secretaria:

Clara Camps Calvet

Despatx 4115. Telefax: 93 4024308. copolis@ub.edu

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Departament de Sociologia i
Anàlisi de les Organitzacions

Informes i Documentació:

www.ub.edu/copolis - www.copolis.org

UNIVERSITAT DE BARCELONA

BENESTAR, COMUNITAT I CONTROL SOCIAL
GRUP DE RECERCA, FORMACIÓ I SUPORT TÈCNIC
Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions
Universitat de Barcelona

www.ub.edu/copolis
Despatx 4115, Torre IV.
Av. Diagonal, 690 – Bcn. Tel. 934024308.
copolis@ub.edu